

LIBERTATEA

Abonamentul:

„Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Părășia” și „Boblnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 6 m. an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 fol) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Marele sfat bisericesc dela Alba-Iulia.

Mercuri dimineața, a treia zi după Rusalii, cetatea, pe străzile căreia scînteiasă născută cu 300 de ani peatra sub potcoava calului marelui Voevod al tuturor Românilor: Mihai Viteazul, — îmbrăcase par'că haine de sărbătoare. Cum mă strecuram pe ulițele fără multă podoabă, în mintea mea să perinda șirul veacurilor fără de număr, cu rolul lor și cu în-sămănătatea ce-a avut această cetate în istoria vieții noastre naționale politice-bisericești. Ursitoarele neamului nostru au ales par'că orașelul acesta de pe malul Murașului, anume ca să ne fie martor și celor mai mari bucurii, și și durerilor celor mai mari. Ajunge să rostești numele istoric: Bălgărad, și prin minte-ți trece un fior și o icoană îți trece prin suflet... Departe, departe, înapoi cu veacuri, zărești pe meleagurile acestea legiunile romane cu falnicul vultur în frunte, în mijlocul muzicelor de sărbătoare, prăznuind cucerirea acelei fericite Dacii, care a fost — nefericirea noastră!

Vine apoi clipa istorică, care ar fi trebuit să fie împiedecată, ca în veci-vecilor neștrămutată să rămînă cînd Mihai Viteazul a pus pe fruntea sa aci coroana Ardealului, îndeplinind visul strămoșilor noștri și înfăptuind unirea celor trei principate locuite de acelaș neam: Muntenia, Moldova și Ardealul...

Și așa să scurge viața și se risipește; cel mai mare voevod al Românilor cade ucis de mîna mișească alui Basta, și prin văile noastre nu să aud sute de ani decît plîsete și gemete în-năbușite.

Dușmănia noastră, pentru-că țineam la legea strămoșască, ține lanț, și o rază slabă de mîngăiere nu să i-vește, decît doar' prin 1700 cînd Episcopul Atanasie, ca să scape de aceste dușmăniri,

trece împreună cu o parte însemnată a preoților și popoului său, la unire. Așuprirea pentru credință încetaseră la acei, cari primiră a douăoară botezul, dar într'adevăr șicanele și schingiuirile urmară înainte, mai aspru și tot mai aspru!

Încercarea de a frînge lanțurile iobăgiei a cutezătorului țaran Horia, e înecat în sînge, și el însuși moare rupt între dinții de fier ai unei roți pe o colină a „Bălgăradului”...

O zi mai însemnată mai are cetatea aceasta în istoria vieții noastre, la 1848. Iar după asta s'a dat mereu uitării. Însămănătatea și rolul ei să pierde încetul pe încetul. În locul colibelor simple ale țaranilor noștri, încep să se ridice case pompoase, de-ale Evreilor, stăpîni azi pe piața și bogăția acestui oraș.

Cum de schimbate erau toate acestea Mercuri dimineața! Pe toate străzile nu zăreai decît frați de-același sînge, și în ochii tuturor trecătorilor nu ceteai decît aceeași bucurie tănuită, care-ți umple sufletul de mîndrie și de încredere într'un viitor mai bun!

Privind la lumea aceasta românească îmbrăcată în deosebite porturi, dar avînd acelaș ideal, vedeai că în orașul acesta să petrece azi un lucru mare, de care nu-ți puteai da încă bine seama. Și într'adevăr, Mercuri la Alba-Iulia s'au petrecut lucruri mari, cari au dovedit încă odată că poporul românesc dela sate e cel mai puternic scut al ființei noastre naționale!

Lumea aceasta de vre-o 20.000 de suflete ce a fost adunată aci, a strigat jurînd pe amintirea celor din mormînturi, că legea și limba nu lasă să i-se răpească odată cu capul!

Dacă strigătul acesta de protestare ar fi putut străbate prin vre-o minune oarecare

până la poalele Tronului din Roma, preasfințitul Papa ar fi înțeles poate, că înființarea cu învoirea lui a unei episcopii greco-catolice ungu-rești, e cea mai strigătoare la cer nesocotință împotriva însăși religiei creștine, care are chemarea să samene în suflete pacea și nu să arunce sămînța furtunii!...

Căci în aceste douăzeci de mii de suflete, și numai vestea, că e plănuită o episcopie greco-catolică ungu-rească a sămănat revolta și indignarea!

Ca să dea grai acestel indignări s'au adunat din toate părțile ardealului, uniți și neuniți, deopotrivă, la Alba-Iulia.

Deschiderea sfatului

S'a făcut înainte de amiază la 10 ore. Dimineața s'a ținut slujba dumnezeiască în biserica gr. cat. din Maieri, după care poporul, peste 15 mii țărani, au venit în rînduri de cîte patru în promenada orașului, unde avea să se țină adunarea.

După ce dl Dr. S. C. Pop, deputat național, prin cîteva cuvinte simțite arată primejdia care amenință azi biserica gr. cat. română din partea unor oameni, cari n'au nimic nici ca biserica, nici cu Dumnezeu, propune cu adunarea să se constituie alegîndu-și președinți. A fost ales un președinte preotesc și unul mirean: dnii George Pop de Băsești și Dr. Izidor Marcu, canonic în Blaj.

Sfatul astfel constituit își începe munca și președintele George Pop de Băsești după ce rostește cîteva cuvinte despre istoricul Albei-Iulia și arată însăși primejdia, dă cuvîntul protopopului

Dr. Domide.

»Am venit, zice vorbitorul să ne apărăm legea și limba, două vorbe sfinte la strămoșii noștri, — am venit în cetatea Bălgăradului, orașul care spune mai mult ca ori-care povestea noastră plină de jale. Și am venit cu inimile pline de durere, ca frați la frați, să ne apărăm împreună biserica și limba: Nu am venit înfricați, nici desnădăjduți, ci hotărîți să ne spunem păsul către sfîntul Scaun din Roma și împăratului, Metropolitului și Episcopilor noștri. Să le arătăm primejdia de care ne vedem amenințați și să le spunem, că

noi nu vrem să ni-se levească biserica noastră sfîntă! — Vorbirea plină de însufletire a plăcut și a stors multime de aplauze. Ia apoi cuvîntul avocatul

Dr. G. Tripon,

propunînd marelui sfat să aleagă o comisie de o sută de bărbați, mireni și preoți, ca aceștia împreună să se sfătue despre felul cum să ne apărăm împotriva atacului pleziș ce-l plănuiește asupra bisericii unite guvernul țării, care a luat asupra sa înființarea noii episcopii gr.-cat. maghiare. — Credința nu ni-o poate tăia mîna omenească, încheie vorbitorul, dînd locul dlui

Dr. Vasile Lucaciu,

care în cuvinte bine simțite propune, ca marele sfat bisericesc să peregrineze la mormîntul episcopului Atanasie, înființatorul unirii cu Roma, — la

Parastasul

pentru sufletul episcopului Atanasie serbat în cîmîntul bisericii din Maier. Aci, la grupa Episcopului, a vorbit Dr. I. Sămpălean și protopopul Dr. E. Dăianu, care a reînviat întîmplări din istoria neamului nostru, oprindu-se și vorbind pe larg despre unirea din 1700 și despre însemnătatea ei.

Sedința II.

se deschide la 3 ore după amiază, tot în promenada orașului, în fața unei mulțimi aproape tot așa de mare, ca înainte de amiază.

Întîi să citească telegramele de încurajare și de protestare ale celor rămași acasă. Vreo 60 de scrisori și telegrame. Telegramele sunt mereu aplaudate și în deosebi place mult telegrama episcopului Dr. Radu dela Oradea-mare, care se citește în întregime. Apoi ia cuvîntul

Dr. Iuliu Maniu,

care e primit cu ovații furtunoase. Drul Maniu arată pe larg tinuta sfatului bisericesc și datorია lui. Vorbește limpede, convingător și într'o limbă dulce, pe înțelesul popoului, dar cu toate acestea literară. — „Comisia — zice dsa — e stat sub simțămîntul zilelor grele, în cari trăim, cînd a hotărît modul de apărare față de atacul ce să face de către guvern împotriva neamului românesc din Ardeal, peste tot, și mai ales împotriva bisericii unite. Biserica unită ma-

ghiară tocmai fiindcă vrea s'o facă guvernul de azi al țării, e o primejdie mare. De vre-o 40 de ani toate guvernele țării ungurești ne-au dușmănit mereu, și mai mult, ca toate ne dușmănește guvernul de azi, care dacă nu e gata a aduce legi pentru binele țării, e în schimb gata de apururi a ne da nouă naționalităților, lovături din greu. Când am băgat de seamă și plănuirea episcopiei gr. cath. maghiare am văzut că aceasta nu e de oft o nouă apucătură, ca să lovească în ființa noastră, ca neam. Noua episcopie unită ungurească n'o cere nime, decât doar câteva sate de ale Rutenilor și vre-o două comune în care sunt Români, de aceea, cari în urma vitregiei timpurilor și-au uitat limba românească. Ba nici aceștia, căci și la sfatul acesta au venit și acești frați ai noștri, cari, cu toate că nu își mai pricep dulcea noastră limbă, totuși n-au încetat nici o dată a simți româneste, și și azi mărturisesc cu fală, că sunt Români!

Ce vrea dară guvernul cu noua episcopie unită ungurească? Vrea să rupă din metropolia unită vre-o 104 comune, vrea, să smulgă din trupul neamului românesc 76.000 de suflete! Dar acesta e atac cu jaf la viața noastră națională! Când pier, să înfundă cu un vapor 100, 200 ori 1000 de oameni; teată lumea plînge peirea lor. Din neamul nostru să plănuiește furarea a 76.000 mii; trebuie dară, nu să ne întristăm, să ne înduioșăm, ci să dăm peste ghiarele hoșului, care vrea așa să ne risipească turma! Trebuie să protestăm cu indignare și cu tărie în potrița acestui atac la viața noastră națională! E poate vre-un popor, care în asemenea împrejurări ar rămînea liniștit? Nu, și cu atît mai puțin putem rămînea liniștiți și nepăsători noi! Dacă episcopia unită ungurească să înființeze, din bisericile noastre, azi ici în una, mâine în alta, la început numai acolo pe la margini, mai tîrziu, înse din tot mai multe, va scoate limba românească și va cuibări în ele o limbă străină și cu ea obiceiuri streine, până ni se va perde neamul, azi un pic, mâine un pic! — Un savățat a scris despre Români, că „ei luptă mai mult pentru limba lor, decât pentru viață“. Ei, bine e acum iar o clipă care ne cere să vedem, că mai degrabă ne dăm viața, decât limba! Când în 1700 s-a făcut unirea cu biserica catolică dela Roma, s-a făcut tocmai cu legămîntul, ca limba noastră să fie apărută și singură stăpînă în biserică! În contractul de unire să spune negru pe alb, că:

— „înă într'acesta chip ne unim, ca pe noi și pe urmașii noștri, să nu ne clătească din limba și din obiceiurile noastre. Să fim sloboși a ne ținea sărbătorile după calendarul nostru și după obiceiurile de până acum,

Iar de nu ne vor lăsa în pace, toate pecetele de pe acest contract, nici o putere să nu aibă! Și așa ne unim, ca slujba să ne stie pe loc, iar de nune să pe loc, — contractul să n-aibă valoare!“

Guvernul țării umblă să rupă acest contract, să nu îl țină, umblă să nu ne lase în pace, ci să rupă din trupul bisericii noastre, să scoată dela altarul Domnului limba și slujba noastră. La început din câteva biserici, — apoi din mai multe, pe urmă din toate. Vrea să ne dea un rit grecesc-unguresc și ritul nostru vechiu să-l strice! — Impotriva acestui atac trebuie să trimitem scrisoare de protestare la Împăratul și la Papa din Roma, ca să nu ăuteze să facă începuturi de schimbare a drepturilor și obiceiurilor noastre românești! Din suflet românesc suflet unguresc nu să poate face și mici din metropolia unită nu să poate lua nici o comună! Când e vorba să se ieie și numai la o parte din frații noștri de sînge și credință, limba din biserică, trebuie să sărim toți și să spunem, că nu ne învoim și că noi ne ținem de contractul făcut și de legile aduse! Episcopia unită ungurească nu să face fiindcă ar fi trebuință de ea, ci ca să slujească interese politice ungurești! De aceea sfatul bisericesc e rugat să primească hotărîrea ce vi-o propune Comisia de 100 de inși.

Înființarea unei episcopii unite ungurești, nu o îndreptățește nici poporul dar nici credința creștină. Scopul bisericii oprește de-adreptul, căci prin aceasta în loc de pace și de iubire, s-ar sălășul în sufletul poporului ură, zănie și ceartă. Sfîntul scaun papal din Roma e rugat să țină seamă de aceste dorinți ale noastre și să nu lase să ni se calce în picioare drepturile!

Sfatul bisericesc să aleagă o comisie de 50 bărbați, care să meargă la metropolitul și să-l roage, ca cuvîntul nostru de protestare să-l trimită la Roma la Papa și să conducă la el și un pelerinaj (să meargă cu o ceată mare de credincioși călători). — Iar această comisie de 50 de membri aleși din adunarea de azi, să aibă îndatorirea să ne apere limba și în cazul acela, dacă noua episcopie unită-ungurească s-ar face.

Intreg poporul primește — din tot sufletul se aceste hotărîri și face făgăduință sărbătorească, că limba și viața românească li este mai scumpă decât orice pe lume, și nu va lăsa să se știrbească!

După vorbirea plină de înțeles și convingătoare a domnului Dr. Iuliu Maniu, cuvîntul îl ia

Dr. Alexandru Vaida, care citește protestul, care se va trimite la Roma. Spune câteva cuvinte de introducere arătînd ce greu e să fie Român în Mararmuș

și arată cum guvernul plănuiește tocmai împotriva acestora mai ales lovitura. Dacă — zice domnul Vajda — guvernul ar reuși să înființeze noua episcopie unită-ungurească, ar face-o numai din nevrednicia noastră.

De încheiere mai vorbește dl

Constantin Luociu,

care însufletește poporul și apoi n. Goldiș, care salută adunarea în numele fraților greco-orientali, arătînd că avem să ținem laolaltă toți, căci ne leagă singele de frați, — pe urmă vorbește dl

Dr. Victor Bontescu,

care abia poate rosti câteva ziceri deoarece începe să cadă o ploie bogată și, între durdături puternice, apunarea se încheie repede.

Insemnări.

La adunare a venit mulțime mare de oameni. Erau de toți aproape 20.000 oameni, între eari mulți din cele mai îndepărtate colțuri ale României!

O mulțime de comune au trimis proteste în scris, pe cari le-au iscălit sute de credincioși din acele sate. Erau proteste, ca cel din Rodna veche, pe care-l iscăliseră peste 1000 de credincioși. S-a băgat de seamă și participarea multor fruntași gr.-orientali, din Seleşte, Orăștie, Arad și alte orașe, ca un semn viu că și ei protestează împotriva atacului dușmănos, ce să plănuiește împotriva întregului neam românesc din țară, uniți și neuniți deopotrivă.

Din România încă au venit scriitori dela gazete, trimiși anume pentru adunare; asemenea au trimis gazetele ungurești din Budapesta pe un om al lor, ca să facă dare de samă pentru foile ungurești.

După adunare, mulțimea a început să cînte „Deșteaptă-te Române!“ și „Hai să dăm mîna cu mîna“ și-apei s-a respirat prin chioscul de vară și pe la ospătării și hotele.

Sara, cum eerul să mai limpezise, pe străzi nu auziai decât vorbă românească și era o plăcere să privești la lumea aceasta adunată din toate părțile, ca să înfiereze cel mai păcătos atac politic ce să plănuiește împotriva bisericii românești!

Ne-a căzut foarte bine sufletului cînd am văzut cum venise mulți preoți din părțile primejdite, din depărtatul Maramuș, din Sălăgiu și Bihor, aducînd cu sine și 2—3—5 țărani din satele lor cel luat la ochi de făuritorii noii episcopii, ca să vadă și acei țărani aproape perdnți printre streini, o adunare de Români limpezi și de învățați români, ca înfad suflet din sufletul acestei adunări, să-l ducă și fraților celorlalți de acasă și să fie mîndri de neamul și legea lor! Asemenea a plăcut venirea frumoasei cete de Moți din Munții-Apuseni, însuflețiți apărători de neam și lege.

S. B.

UNELE—ALTELE

Impăcarea lor...

Partidele politice maghiare, atît de războite între ele până săptămîna trecută, sunt pe cale a se împăca. Justiții și Koșutiștii s'au împăcat, pentru ca apoi împreună să ducă lupta contra lui Tisza și partidului său. Dar pare-ni-se că vor ajunge a mai da „lupte“ așa cu el, că s'or împăca și cu el, și vor lăsa curs liber lucrărilor în dietă.

Și știți prețul păcii? Tot cam — pielea noastră a nemaghiarilor! Căci mărul de ceartă era: o nouă lege de vot, mai largă și mai bună ce cea de azi, și asupra acestei legi erau 3 păreri: a guvernului, care vrea să dea mai puțin drept poporului; a koșutiștilor cari vreau mai mult ca guvernul, dar nu atît cît justiții, și era părerea acestora, cari cereau vot universal. Acum, ca să ajungă la pace cu cel mai apropiat de ei, cu koșutiștii, partidul Justiției a mai lăsat din cererea sa de vot universal și s'a apropiat de cererea koșutistă, mai trăgîndu-se și pe aceea un pic spre sine. Și iaca cum s'au împăcat: Au chibzuit un plan de lege de vot, care pe socialiști să-i cam mulțumească dar pe noi Români și pe Slovaci, să ne țină încă bine departe de masa puterii! E cer acum vot: pentru toți căi știți cetă și scrie! Socialiștii știu mai toți, ei vor ajunge la vot, Români știu puțin, ei vor rămînea cam pe de latură! Apoi cer vot pentru cei ce au slujit la cătane; iar dintre cei ce nu știu carte, pentru cei cari dau dare de stat 15 col. Alegătorii ce să află în liste să rămîn în dreptul lor cît ver trăi.

Vădit că ei croasc legea așa, cu neștiința de carte a Românilor și fie bita cu care să lovescă în ei și să-l țină mai pe departe, la împărțirea acestui mare drept de tătenesc.

Amintirea lui G. Barițiu

a fost frumos prăznuită la Brașov, la Sibiu, la Zernești, în alte locuri. La Brașov au luat parte la sărbări și familiile celor aproape înrudite: familia Dr. Victor Orăștie, Dr. Bontescu, Hațeg. — În Sibiu s'a făcut rugăciuni în gr.-cat. și la mormîntul lui Barițiu de lângă cea biserică. La Zernești asemenea, întru pomenirea celor 20 de ani de ani pe cari Barițiu a petrecut în cea comună.

„A fost o barbarie“...

Împăratul Wilhelm al Germaniei, avînd privilegiu a vorbi despre înecarea „Titanicului“ și a spus că ar trebui așa întocmit lucrul plecarea vapoarelor, că fiecare călător, pe lângă biletul ce-l are, să capete un al doilea bilet, care să-i arate în oare lunte de scăpare e locul lui și sub care

număr? Că atunci ar trebui să fie atâtea luntre de soăpare, înocit nici un călător să nu fie silit a muri numai fiindcă corabia n'are destule luntre!

Și de călătorii de rând (clasa a III-a) trebuie doar să se poarte grijă, căci e o barbarie ceea-ce s'a făcut cu ei pe „Titanic” (că li-au închis ușile de ieșit din despărțământul și numai de cei din clasa I și II a avut grija să scape ce poate și soăpat. Iar pe cei din cl. III, ca închiși în caliscă i-au dat pradă mării)!

Linistirea

tulburărilor sîngeroase din Pesta.

Despre încăerările vrășmașe dintre poliție și muncitori Joi și Vineri săptămîna trecută, mai dăm următoarele amănunte:

Pricina relelor din acele zile, a fost în infla linie poliția din Pesta, care s'a dovedit a nu avea nici un pic de tact și bun simț în astfel de zile și în fața alor astfel de clipe gingașe. Ziarul „Az Est” spune că un redactor al său, umblînd prin ulițele cu pricina în acele zile, a văzut și a auzit următoarele:

— În ulița Academiei, unde era tras cordon, opritoare, din un șir de polițiști, căpitanul de poliție Mahlik a strigat în auzul tuturor cătră flicorii puși în șirul cordonului: „Pe care-s domni li lăsați să treacă, pe ceilalți respingeți-i înapoi!”

Și din cei vre-o 600 de oameni ce auziră vorba, zeci de inși încercară proba, să vadă că dară ei sunt »domni« ori numai de »ceialalți«... Un încasator de bani, vine să treacă avînd treabă dincolo de cordon. Dar polițiștii nu-l aflară destul de »domn« și, fără a-i zice un cuvînt, — așa-l mai împinseră, că era pe-aci să se răstoarne! — Cu alții tot așa ori și mai rău!

Pe unde era miliție, ciocnirile veneau mai rar înainte. Ofițerii luau cu vorba pe muncitori și în multe locuri li domoleau, și numai cînd nu mai era modru de înțeles, începeau cu aspru.

»Dacă ieri în Budapesta numai miliția ar fi ținut ordinea, iar poliția cu ofițerii ei cu tot era, trimisă undeva să beie la bere, — nu să întimpla nici a douăzecia parte a-asta vîrsare de sînge, cîtă s'a întimplat!« — zice

Spune mai departe redactorul că în o uliță a văzut următorul lucru: Un vagon de tramvai venea plin de lume. Pe peronul vagonului sta un om răzimat de o ușă și să ața așa la lume. Polițistul călare Nr. 91 trece pe lîngă tramvai și, așa din senin, tronc cu sabia în capul omului de lîngă ușă de-l pornește singele pe obraz, — deși acela nici nu s'a uitat la polițist! Mă apropiu de un ofițer polițist cu care mă cîntac de 5—6 ani și-l zic: »Ulte, ce, ce făcu polițistul Nr. 91 cu o-ful cutare«. — Bine-a făcut! Cît

mai mulți mișei să tale! — Dar, pentru Dzen, zic eu, omul acela nu l-a greșit nici cît negru sub unghie! — Să te tae și pe dta!, îmi răspunse bunul prietin! Și polițistul să și apropie și ridică sabia să mă plesnească. I-am arătat biletul de gazetar care mă scutește, — și numai așa am scăpat neclăpîtit!

Văzînd atîta sălbătăcie, m'am dat la o parte și am început a-mi însemna cîte ceva. De-odată ofițerul de mai nainte fugi după mine și zbiară pe mine: „Nu-mi fircăli aci, că și pe dta te avîri în închisoare!”

Și așa mai departe. Ci-că »apărătorii« ordinei erau ca fără minte și ei provocau lumea la încăerare!

— În »Plata-Libertății« un polițist a tras asupra unui copil de școală de pe cl. 2 civilă (băiat de vre-o 13—14 ani) și așa l'a tăiat de rău cu sabia, că acela dus la spital, a murit în scurtă vreme.

— Automobilele sanitarilor nu mai biruiau cu cărașitul de răniti pe cari li culegeau de prin toate ulițele.

— Deși în Pesta să află vre-o 9 regimente de soldați de tot felul, de toate armele, — totuși pe mine-zi au mai sosit 8 mii de infanteriști din orașele vecine, spre întărirea pazei orașului, că să temeau de o revoluție și mai mare a doua zi.

— A doua zi (Vineri) la statul conducerii organizației lucrătorilor, aceștia s'au dus să-și relee lucrul în fabricile pe cari ieri le-au lăsat să pipe!

Și lucrătorii s'au supus. Dar acum iaca altă pacoste: Cîteva fabrici, de ciudă că ieri lucrătorii au lipsit dela lucru, nu voiau să-i mai primească! Ei au aflat porțile fabricelor închise! Atunci s'au început nouă tulburări. Muncitorii văzîndu-se prigonii de stăpîni pentru-că și-au cerut ieri drepturile lor, — au izbucnit în tulburări și mai furioase ca cele de ieri! Au început a sparge tot în jurul lor și a pustii. De le venea în cale un tramvai, îl opreau și-l spărgeau ferestile și-l ruinau. Au întîlnit un car mare de povară ce ducea butoaie cu petrolu. L'au oprit. Au spart fundurile butoaielor și lăsaînd să se verse petrolu pe stradă, i-au dat foc! Toată ulița ardea ca o mare de foc! — Au trebuit să vie iară companii de polițiști și de soldați să facă ordine, iar în mijlocul acestei lucrări s'au întimplat iară ciocniri sîngeroase, răniri multe și omoruri chiar, căci lucrătorii au primit pe polițiști cu petri și cu focuri de revolver!

Așa apoi și ziua de Vineri a fost destul de tulburată și sîngeroasă!

Abia Sîmbătă a revenit liniștea în oraș, — cînd muncitorii au fost primiți în lucru și cînd și așa n'ar mai fi putut face nimic, că tot orașul gemea de patrulele tari de soldați ce venise din orașe vecine în ajutor celor din loc.

— Spitalele din Pesta s'au um-

plut de tot de bolnavi, răniti din aceste ciocniri, — încît au trebuit să trimită o parte de bolnavi în spitalele orașelor mai apropiate.

Dar aceste suferințe și vîrsări de sînge din partea muncitorilor, nu au rămas fără folos pentru ei: Azi mulți din deputații cari erau contra la aceea, ca muncitorimea să capete drept de vot, — s'au muiat și zic, că fără asta pace nu e, să li-se dea dară, ca să se încunglure pe viitor astfel ori și mai mari mișcări hotărîșe cu revoluția! — Vor și căpăta ei, precum arătăm la alt loc, — drept de vot în măsură bună. Căci cel ce știe să lupte și să jertfească pentru dreptul seu, — îl cîștigă, de nu astăzi, mine totuși!

Prelegeri populare.

Comitetul Despărțământului Diocesiinmărtin al Asociației, urmînd cu prelegerile populare, a ținut în 12 Maiu două prelegeri, una înainte de prînz în Șarașul unghereș și alta după prînz în Boziaș. Amîndoașă au reușit peste ori ce așteptare. Prelegătorii au fost dnii Dr. Alex. Șimon și Emil Călugăr; întîiul a vorbit la înțelegerea poporului contra beuturilor spirtoase, iar al doilea despre însămnătatea școalei. Directorul desp. Dr. Boilă asemenea a vorbit despre unele rele, ca lincul (fudulia risipitoare), neștiința de carte, prile fără temeiu, — și altele, cari stau în calea dezvoltării poporului nostru și a arătat calea prin care a-cele rele să pot încunjura.

În Șaraș, comună cu abia cîteva familii românești, s'au înscris 6 membri ajutatori, iar în Boziaș 20.

— În 19 Maiu s'a ținut o prelegere în Berna di a. Deși comună mică, poporul sa adunat în număr mare. A vorbit dl. Nicolae Berg-hian preot în Deaj, contra boalei beuturilor care bîntue în măsură mare la poporul nostru și îl împedecă să înainteze. Fiîndcă poporul din această comună nu are școală românească, dl. Emil Călugăr a vorbit: „Despre însămnătatea limbii române” arătînd poporului cum trebuie să iubim și să o cultivăm prin eștitul cărților folosite are. Potrivit cu noaua comasare care a avut loc în hotarul acestei comune, dl. Nicolae Platon a vorbit despre economia rațională, arătînd cum trebuie împărțită și luorată moșia după comasare, și în legătură cu aceasta „despre gunoial măiestrit”.

De încheiere dl. Dr. Romul Boila a îndemnat poporul ca să-și păzească portul și limba, și să încunjure procesele ușuratică.

S'au înscris 7 membri ajutatori pe anul 1911 și 9 pe 1912. S'a înstituit o agentură și s'a pus temeiu la o bibliotecă.

— De aici prelegătorii au trecut în comuna vecină Căpălna

de sus, unde la 8 oare, după deschiderea ședinței prin dl. director Boila, a vorbit dl. Nicolae Berg-hian despre „alcoholism”. Dl. Emil Călugăr „despre însămnătatea limbii române” și dl. Nicolae Platon despre „luxul în popor”. Din această comună mică, s'au înscris 5 membri ajutatori, s'a pus baza la o bibliotecă și s'a înființat o agentură.

Din America.

În America, precum ni-să scrie și nouă și altor fol românești, — e o febră și o luptă foarte încordată în jurul legii celei nouă ce e supusă debaterii în senatul țării, prin care să are de scop a să face greutăți la venirea de atîta lume streină în America. Dacă legea asta să va primi, apoi numai acei streini vor mai fi lăsați să calce pămîntul Americii, care vor putea celi bine, în limba sa, barem 25 cuvinte, pe care i-le vor fi scoase din o lege americană. Lume multă de fabricanți să ridică contra acestei legi.

— Încordate lupte să dau în timpul de față în jurul alegerii de Președinte al Statelor. Căci fostul președinte Roosevelt pășește iară, dar și cel de azi să țină!

— Ci-că scumpirea a toate, își face cursul aproape nebun și în America. Toate lucrurile de hrană, începînd dela carne, s'au scumpit în timpul din urmă în un chip foarte simțitor. În New-York, s'a urcat prețul cărnii cu cîte \$ și 6 cenți (30 fil.) la funt dintr'una. Asemeni s'a urcat și prețul ouălor, untului. Ceea ce privește carnea, deocamdată nici vorba nu poate să fie de o scădere a prețului uriaș, care nu s'a mai plătit până aci. Mai lute să va mai urca.

— Fostul ministru Apponyi, a fost atacat de un fost atașat, în cele mai de frunte fol englezești din New-York. Cu el deodată a fost înfierată și politica de apăsare a Ungurilor față de naționalități, precum și cea urmată față de capul încoronat al țării.

În săptămîna trecută a răspuns, în același ziar, însuși Apponyi, la aceste învinuiri. Dar foarte sec și cu încungîrări. Verba despre apăsarea naționalităților, o dă gata în 3 ziceri, tîgăduindu-o. Ce va mai fi, o să vedem.

— Ne aflăm față cu apropiata adunare a Uniunii Societăților Române de ajutor și cultură de aici. La adunarea aceasta, se va ținea în întîile zile din Iulie, o să se facă o sumedenie de îmbunătățiri, precum și regenerarea spre mai bine și spre o muncă mai rodnică...

Trei monologe,

foarte interesante și cu mult haz, a seon de sub țipar „Librăria Națională” S. Bornemisa dela Orăștie — pe cari le recomandă mai a es tineretului, care vrea să joace teatru. Acestea sunt: „Musca”, „Nasul” și „Întîia scrisoare de dragoste”. Fiecare costă cîte 20 fil. și 2 fil. de una pentru poșta. Cine le comandă toate trei, le capătă cu 50 fileri franco.

Jocul miresei.

— Pentru gimnaziul din Brad. —

La nunta Dnii Iosif Zăhan cu Dșoara Eugenia Pădurean din Fărău, a 2-a zi de Rusali s'a jucat mireasa în scop cultural: pentru gimnaziul din Brad, cu care ocaziune au contribuit următorii: Ioan Lupean, Fărău, 1 cor., Filip Banciu, Uioara, 1 cor., Danila Gaber, inginer Voila, 1 cor., Alexandru Moldovan, proprietar Fărău, 3 cor., Botezan, Fărău, 2 cor., Ioan Magda, not. cerc., Fărău, 4 cor., Emiliu Căpitan, Fărău, 2 cor., Ioan, Iacob și Iosif Zăhan, Turda, câte 2 cor., Pădurean Oligor, Fărău, 1 cor., Stefan Felezan, George Biji și Victor Vasilichi, toți din Turda, câte 1 cor., Dșoara Mariș Bărsan, Uioara, 1 cor., Liviu Mureșan, pract. not. Fărău, 1 cor., Silviu Bologa, Turda, 2 cor., Vasilie Căzan și Victoria Căzan, Turda, câte 1 cor., Vasilie Nistor, preot Sibenedic, 2 cor., Mureșan, ped. 30 fil., Dșoarele Elena și Victoria Nistor, Sibenedic, câte 20 fil. Suma totală 34 cor. 70 fil.

Suma s'a trimis la Administrația foii „Libertatea”, care o transpune în jocul său: Direcțiunii gimnaziale din Brad.

Din România.

M. Sa Regele Carol I. la statua lui Cuza-Vodă

În 27 Malu v. (9 Iunie n.) s'a făcut la Iași dezvelirea Monumentului celui dintâi Domn peste țările române Moldova și Muntenia, unite în România: Alexandru I. Cuza-Vodă.

La aceste însemnate sărbări va lua parte și Regele Carol cu familia domnitoare.

Maest. Sa Regele și Principele Ferdinand și Principele Carol, vor sosi la Iași cu un tren anume, la orele 9 dimineața. M. Sa și Principii s'au duce direct la biserica Metropolei, unde va avea loc o slujbă dzelască pentru memoria și odihna sufletului marelui Domnitor.

După dorința arătată de Regele și ca un semn de adâncă stimă pentru memoria marelui Domnitor. M. Sa Carol va merge pe jos, împreună cu toată lumea, de la Metropole și până în piața „Unirii” unde e așezată statua.

Acolo Regele, încunjurat de Principii, de dnii miniștri și mai marii orașului, va asculta iarăși o mică slujbă dzelască, după care s'au vorosi vorbirile.

M. S. Regele va rosti înțitul cuvânt pomenind cu cinste faptul înțelept al unirii celor două țări surori într'una și pe înțitul lor Domn, Cuza-Vodă.

După Regele va vorbi dl Grigore Ohica, președintele comitetului de ridicare a statuei, dând statua în sâmba și grija orașului.

Di primar va mulțumi în numele orașului, pentru predarea statuei.

Di Al. Xenopol, va vorbi în numele Universității din Iași.

Vor mai vorbi: Un țăran, un student și dl colonel Manolescu Mladin, în numele veteranilor, foști militari sub domnia lui Cuza-Vodă.

După vorbiri vor defila felurile societăți cari vor pune cununii la picioarele monumentului.

Regele și Principii precum și persoanele oficiale se vor retrage în palatul metropolitan, unde vor fi găduiți, iar poporul va juca pe piața „Hora Unirii”, în sunetul muzicilor militare.

Seara la ora 9, orașul Iași va fi strălucit luminat și se va face o mare retragere cu fanfare.

Regele va părăsi Iașiul tot Duminică 27 Mai, rămânând în Capitala Moldovei Principii.

Luni se va da în aleile grădinei Copou un mare prinz țăranesc pe iarba verde, prinz la care vor fi față frunțașii orașului Iași.

Di Dr. Bogdan, rectorul Universității și președintele comitetului organizator, a luat măsuri, ca studenții și studentele, dne și dșoare din înalta societate, să ia parte la acest prinz îmbrăcate în costumul național românesc.

Și alte felurite sărbări din privilegiul acestui praznic național.

Cutremur de pământ în România.

În noaptea de 24 spre 25 Mai locuitorii orașului Focșani din România au avut o noapte teribilă! Un puternic cutremur de pământ l-a trezit din somn pe la orele 2 după miezul nopții. Trei cutremure puternice au urmat după oaltă în răstimpuri, amenințând a face să se prăbușească toate casele, tot orașul! Îndeosebi zidurile mari și grele au suferit stricăciuni însemnate. Așa de pildă la palatul justiției pentru tribunale și judecătorii palat nou, sfârșit de abia 1 lună, n'a rămas nici un perete necrepat! Plafonul a căzut în cele mai multe sale ale etagiului (rîndului de sus). — La Banca de scont s'a dărîmat peretele din afară. Locul postel, clădire veche, s'a crepat în întregime și o parte din perete s'a dărîmat. Școlile sunt ruinăte. La vre-o 5 biserici au căzut tavanul și boltiturile rău crepate stau să cadă jos. Preoții nu vreau să mai intre în ele până nu s'or repara. În o apotecă s'au răsturnat rafturile cu sticlele și borcanele de medicină, sfărîmîndu-se toate! La sute de case de-ale singuraticilor, asemenea stricăciunii!

Cutremurul s'a început prin scuturări la început mai ușoare, apoi mai repezi și tari, cari au înghețat aingele în oamenii speriați. Lumea a ieșit năucă în strade, unde au stat până dimineața nedormită. Peste zi a fost liniște, dar sara la 8 cutremurul s'a repetat mai puternic, urmat de scuturături și de

un zgomet asurzitor! Lumea a ieșit în strade și prin grădini și n'a vrut să mai intre în case. Așa au stat toată noaptea nedurmiți și chinuți de spaimă!

Pagubele pricinuite de cutremur sunt uriașe!

Răpirea Basarabiei

a fost jeltă de România în chip potrivit. Dar Rușii au pus la cale sărbări de bucurie că stăpînesc acel colț de țară, — frații celor ruși, au pus la cale sărbări de jale. Îndeosebi mare vrednicie are în jurul acestui lucru Liga Culturală care a pus la cale un șir întreg de conferențe și întruniri prin orașele țării și chiar la sate, — arătînd istoria acestui trist fapt de jăfuire a pămîntului țării prin puternicul vecin dela Miază-Noapte, și protestînd contra sărbărilor lui de bucurie, care n'au nici un drept a fi, căci nu amintesc macar de o biruință, de o viteză a țării Muscălești, ci de o răpire prin violență, fără nici o dreptate!

Știri din Treiscaune.

Poiana Sărată 24 Mai n.

Stăru. Dle Redactor!

Vă mirați — nu-i așa? — că mai primiți vre-o veste și din aceste părți pierdute pentru neamul nostru, precum se crede în deobște. Cei ce ne socotesc „pierduți”, greșesc însă.

E adevărat că în acest comitat avem câteva mii de țărani români cari și-au uitat limba, dar legea lor românească (puțini uniți și ortodoxi mai mulțisori), numele românesc (Vancea, Plugaru, etc.) și mai ales conștiința națională li arată de Români.

Partea cea mai mare a Românilor din Treiscaune, vre-o 20.000, nu și-au uitat însă nici limba!

Trăiesc împraștiați pe la marginile comitatului în grupuri (cete) câte 3—4—6 sate. Așa un grup e și grupul nostru, aleătuț, din satele: Poiana-Sărată, Brețou, Mortănuș și Ojduța. Din acestea numai satul nostru Poiana-Sărată are majoritate românească, pe cînd în celelalte, Românii sunt mai puțini decît Săcuii.

Este adevărat că acum 40—50 de ani în comuna noastră nu găseai decît vre-o 3—4 unguri, slugi la unii Români mai înstăriți. Azi, după numărătoreea dela 1 Ianuar 1911 avem însă, alături de 1290 de Români, peste 600 Unguri. În timp de 50 de ani Săcuii au ajuns să fie a treia parte din locuitorii satului nostru. Zi cu zi, ei sporesc prin nașteri și prin noi veniți din satele săcuesci. Dacă lucrurile vor merge tot așa, cu grijă și teamă trebuie să spunem, că în scurtă vreme Românii vor perde puterea în sat, și Poiana-Sărată va fi un sat — unguresc.

Care-i pricina acestui lucru trist? Răul cel mai mare este, cred, că Românii nu vor să se dede

ca meseriași! Ungurii aproape toți sunt meseriași, cîștigă bani frumoși cu „plugul de aur” al meseriei și rînd pe rînd cumpără pămîntul și case românești! Românii să feresc și azi de meserii și numărul meseriașilor români e foarte mic!

Altă pricină e că ungurii veniți de ori-unde, găsesc aici ajutor din partea — Românilor! Proprietarii români își dau casele în chirie foarte mică, înlocuind ungurii își pot pune bani la o parte — ori cîri cu timpul cumpără pămînturile noastre. Meseriașii unguri sunt sprijiniți de noi, și cîntăre boltă ungurescă, e plină de cumpărători români, deși avem și prăvălii românești.

Mai vine apoi un mare rău Românii, și mai ales Româncele noastre, iubesc luxul sau cum îl numesc pe la noi: fudulia. Cine poartă rochii scumpe, mătăsuri, catifeluri, ghete de lac, cîrpe scumpe ca poienărițele noastre?

La jocul de Să. Ilie vezi fete schimbînd câte 4—6 rînduri de rochii pe sil! Multe din fetele noastre au putea să zică după vorba unui înțelept grec: „tot ce am port pe mine”!... În schimb unguroaicele s'au poartă mai fără fudulie, în haine ieftine și trainice, dar purtînd bani în bancă. Ai noștri li scoți apoi din bancă și plătesc dobinzi grele după ei!...

Lacul cu mătăsurile Alea vînd pămînturile.

Românilor din Poiana-Sărată le dau doi următoarele sfaturi:

1. Dați-vă copii la meserii.
2. Lăpădați fudulia.
3. Nu vîndați pămîntul și casa, dar ridicăți șirilele.
4. Iubiți biserica, neamul și școala românească, și sprijiniți pe Români, nu pe streini!

Stăruirile acestea vi-le dă un frate poienar.

O rectificare.

Fapta urîtă a unui învățător, în contra colegului său.

În numărul trecut al „Libertății” s'au tipărit printre noutăți, două știri, una despre o moarte și alta despre o cununie, amîndouă din comuna Secusigiu (din Bănat), cari și una și alta nu sunt adevărate, ci ele sunt glumele de prost gust și foarte păcătoase, ale unui învățător de acolo.

Știrile ne au venit dela învățătorul Petru Ciucur, scrise de mîna lui proprie și iscălite, cu rugarea să le publicăm.

Azi, Mercuri în 29 Mai, ni-se înfățișă însă în redacție dl învățător Dămian Sebeșan care a fost vestit ca mort, și ne face cunoscut că dsa nu e mort, ci, iaca, ba Domnului, e voinic și sănătos, și ne roagă să-i dăm pe trimițătorul știrii, cu atît mai virtos, că nu numai față de dsa s'a făcut „gluma” de a fi anunțat ca „mort”, gluma peste care ar trece nesocotind-o, dar să vede că aceeași mîncă își bate joc și de familia dsale, publicînd

logodna doarei „Cornelia Sebeș” (In los de Sebeșan) cu Georgiță Cherpeneșan, măestru cojocar...

Așa în „Libertatea”. Iar în „Poporul Român” dela Arad, a publicat logodna doarei „Cornelia Comloșan” cu tinerul „Petru Ciobu” mare proprietar de pământ...

Dsa ne arată că în comună altă dată, cu numele Cornelia nu s-a urii decât fca dsale, careia în „Libertatea” trimitătorul știrii li zice aproape pe nume, prescurtând doar pronumele Sebeș din Sebeșan, iar în „Pop. Rom.” li zice „Comloșan” fiind dl Inv. de naștere din Comloș. Iar perseanele cu care o „logodește”, există de fapt în Seensigiu, unul „Georgiță Cherpeneșan”, nu e măestru, ci un biet tiner neajutorat, mărginit dela natură, trăind aci în comună, din cârpit și din mila oamenilor, o figură de jale pentru oameni mari și de haz copiilor, — iar „Petru Ciobu” „marele proprietar de pământ” (pentru „Libertatea” ne scrisese că e mare proprietar de porci), e... porcarul satului.

Înțelege ori-cine scriba cu care cinstita și fruntașa familie a dlui învățător Sebeșan a cetit aceste glume mizerabile prin foi, — și va înțelege fiecine ce neplăcut atinși am fost noi, oînd am aflat că ce minuni sunt acelea pe care le-am tipărit în foaie, — și de aceea nici n'am stat nici o clipă la îndoială a-i da manuscrisul care ne adusese aceste „noutăți”, și dsa a cunoscut în el scrisoarea tinerului seu coleg, învățătorul Petru Ciocur.

Nu putem deloc înțelege, cum s'a putut învățătorul Petru Ciocur deșosi pe sine la un astfel de atac, care nu mai e copilăresc, oi țigănesc, asupra unui coleg mai bătrîn al seu și asupra familiei aceleia, care e o familie de toți cinstită, bine cunoscută și care nu-i are grija și nu i-a greșit nimic.

I'am dat dlui Inv. Sebeșan scrisoarea învățătorului Ciocur, ca să-i poată cere samă pe calea legii, pentru batjocura fără minte ce și-a îngăduit față de dsa și familia dsale. Și suntem siguri că legea li va da răsplată ce să cade unui astel de mojioc.

Cu o cale rugăm de nou și din acest privilegiu pe toți cetitorii noștri eari trimit ceva spre tipărire în foaie, — să nu să lase răpiți de patimă oînd scriu despre un lucru careocare, să nu-și facă din foaie mijloc de răzbunare nedreaptă asupra cuiva, — căci scrisoarea ce spune neadevăruri, e ca o pușcătură ce o faci asupra unei stînci ce-ți stă în față aproape: glonțul sare din ea înapoi și te lovește pe tine care l'ai slobozit! Adevărul e stîncal! Cu vorbe frumos tioluite poți amăgl redacția foii să-ți publice știrea outare, oă omul din redacție nu poate cunoaște toate stările din toate comunele, — dar dacă cele ce ai scris sunt neadevăruri, ele au viața de o zi, până vine răs-

punsul, care le palmuește și le aruncă în tină! Și redacția pe astfel de oameni li dă pe față, li arată lumii; scrisoarea lor să păstrează și la lipsă să dă celor despre cari s'a scris ori judecătoriei.

Cînd Inse omul ne-a scris adevărul și cel lovit nu poate dovedi contrarul, și totuși cere să-i dăm pe scriitor, pentru a să răzbuna asupra lui, a-l prigoni cumva, — atunci redacția e zid de apărare a celui ce ni-a scris, și-l scutește cu toată puterea și cu toată cinstea! Adeseori suferă mai bine un om al nostru pentru el, decât să-l dea pe scriitor pradă urei celui despre care a scris, dacă e adevărat ce a scris!

Rugăm să ni-se scrie totdeauna numai lucruri drepte și atunci scriitorul să nu aibă teamă de nici o neplăcere, — dar cei cari scriu minciuni, aceia vor fi dați ori-cînd pe față, cum facem în împlinirea de acum cu învățătorul Ciocur din Seensigiu.

NOUTĂȚI

Maestratea Sa Impăratul-Rege, bolnav. Din Viena vine știrea, că bătrînul nostru Impărat și Rege, Francisc Iosif, e iarăși bolnav. Pe 27 Maiu era pusă sărbarea de confirmare în familia Principelui Leopold Salvator, la care era vestit că va lua parte și Maestratea Sa Moșul încoronat, ca să se bucure de fericirea nepoților și strănepoților sei. Lumea adunată a așteptat mult sosirea Maestății Sale, — cînd de-odată un stafet dela Curte vine și spune că Maestratea Sa, din pricină că să simte rău, nu poate veni să lea parte la bucuria familiei. — A ieșit apoi la iveală, că bătrînul Domnitor e bolnav de mai multe zile, dar știrea nu s'a strecurat în afară de palat. Timpul acesta ploies și rece, l'a răcit iară și l'a apucat iar tusa.

Din aceeași pricină nu va lua parte nici la procesiunea bisericască dela Joia verde (Joia viitoare) la care altfel lua parte.

Pe Sâmbătă, în 1 Iunie, sosește la Viena Regele Bulgariei, în onoarea cărui sunt puse la cale mai multe sărbări. La toate aceste sărbări Maestratea Sa nu va lua parte, ci va primi numai pe oaspele său încoronat în castelul din Schönbrunn. La gară, unde între alte împregiurări Impăratul merge de își întimplă oaspeții încoronați, — va primi pe Regele bulgar Principele Moștenitor de Tron Francisc Ferdinand.

Era vorba că pe sfîrșitul lui Maiu, Maestratea Sa să vină în Ungaria, la castelul regesc de vară Gödöllő și să stea aci mai multe săptămîni. Și această venire a rămas.

Cine a purtat mai mulți ani coroana pe cap? Între toți Domnitorii, până acum Regina Victoria a Angliei e care a avut noro-

cul de a purta Coroana țării sale mai multă vreme pe cap, anume 68 de ani. A fost încoronată de Regină în 10 Iunie 1838, și a trăit până la 22 Ian. 1901.

La 14 Iulie a acestui an însă, Regina Victoria cade din renumele de a fi fost ea care a purtat mai mult timp strălucirea unei coroane pe capul seu, și li la locul — Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I. La 14 Iulie vor fi 63 ani 7 luni și 12 zile, decînd Francisc Iosif I. a urcat Tronul Austriei, — și prin asta ajunge a fi cel care a domnit mai îndelung între toți Domnitorii!

Censură de avocat. Dl Dr. Fabius Ion Geleşian din Lugoj, a dat cu bun succes censura de avocat, Vineri în 24 Maiu, înaintea comisiunii din Tîrgul-Murășului.

Promoție. Dl Nicolae Damian, fiu al regretatului preot N. Damian din Balșa, absolvent al teologiei dela Sibiu, a fost promovat Sâmbătă 25 Maiu n. la gradul de Doctor în științele iuridice la universitatea din Cluj.

Știri din Treiscaune. Atragem luarea amînte asupra scrisorii din Treiscaune ce publicăm în numărul de față al „Libertății”, — nu numai pentru că aduce știri dela niște frați ai noștri ce-s în parte ca perduși între valuri de streini, — ci pentru că această scrisoare, căreia li vor urma și altele, — oglîndește în sine știri cari și pe alte locuri sunt cam așa în ce privește fudula oamenilor, și lipsa lor de simț, întru a îmbrățișa meserile și negoțul, — și întru a sprîjini pe meserile și negustorii români!

Scrisorile ne vin dela un frate cu suflet ales și inimă strălucită românească.

Doi boieri români, jăfulți pe trenul dela Arad—Predeal, Zilele acestea doi boieri români Iacob și Andrei Capri, ce veneau dela Paris și mergeau la București, — pe trenul accelerat Arad—Predeal, în preajma Aradului i-au jăfuit oarecari hoți de tren pe cînd treceau prin strîmtele ambituri prin Inghesuiala de călători spre cupeul de prînzit. În prînzitorul trenului au băgat de samă că le lipsesc portmoneele (bughilarele) în care cei doi frați aveau ca 800 Lei în bani și apoi ceque-uri în preț de peste 300.000 Lei.

Biserica dărimată de vifornița dela 13 Maiu a. o. Din Onița (comit. Clujului) ne scrie abonatul nostru Simion Pop, cantor: Cu multă durere de inimă vă facem cunoscut că la 13 Maiu după amiază a fost aici la noi o așa viforniță, de nu să poate scrie! Din cele 300 de case ale satului, abia au mai rămas 20 de case întregi, nestrucate și nerăsturnate de viforul nemai pomenit! Prin cele mai multe curți și grădini, nu au mai rămas nici case, nici șuri, nici cotețe neprăbușite și risipite, ba nici pom mai mare în pământ,

că și pe aceștia l-a plecat și apoi l-a zmis din pămînt!

„Avem o sîntă biserică, ca o mănăstire, cu turn puternic și înalt, reparată numai în 1911 cu 8000 cor. Azi ni-se rupe inima privindu-o: *turnul ei cel mare și frumos, e rupt jos și tot coperișul dela mijloc* — Unul om l-a luat pe sus casa făcută de birne, și l-a aruncat-o în a doua grădină! Iar femeea omului a rămas cu 4 copii sub coperișul cerului, după ce casa de pe ei fusese ridicată și dusă pe sus ca un coș de nuele! Pe un fîcior l'a apucat vremea în grajd la vite. Cînd să dea să iasă, ca să fugă în casă, vifornița a răsturnat șura pe el și i-a căzut o grindă pe șele și l'a omorît aci pe loc! — Așa jale și plîngere și groază a dat peste satul nostru și peste altele din aceste părți!

Avocat nou la Bozovici și Sasca. Dl Dr. Petru Puican dela Orăștie după ce a depus cu succes censura de avocat, să va așeza ca avocat în Bozovici, comit. Caraș-severin, în Bozovici mai e numai un avocat român, dl Dr. Vladone, era lipsă și de un al doilea. Frații noștri bozovicieni să pot bucura de hotărîrea dlui Dr. Puican de a să așeza acolo, căci cliștigă într'unul un bărbat tînr ridicat din popor, fost candidat la dl Dr. A Vlad iubitor de popor și Român bun și cinstit!

— La Sasca avemenea aflat că să așeze un nou avocat român, dl Dr. I. Popovici, un tiner cu cele mai bune sentimente.

Moarte Petru Gabor preot gr. or. în Certejul de sus (Îngă Deva), membru al „Asociațiunii” controlor la banca „Hondoleana”, etc. a încetat din viață în 24 Mai n. în etate de 63 ani, în al 87-lea an al proției și căsătoriei sale.

— Dr. Aurel Juga, avocat în Beocean, a încetat din viață la 25 Mai, în etate de abia 31 ani.

— Grățela Iancu din Săoa-rîmbu, a încetat din viață în 24 Mai n. deplînsă de numeroase rudenii.

— Văd. Luiza Făgărășan n. Tepeș din Abrud, a încetat din viață la 19 Maiu n. în etate de 70 ani.

Fie-le odihna ușoară.

La fondul ziaristilor români din Ungaria administrat de banca „Ardeleana” Orăștie, au mai contribuit următorii:

N. N. Caransebeș	cor: 1004
Chio. Nicolae New fladelfia	„ 4
„Auraria” Abrud	„ 50
Aug. Șandru Viștea-de-jos	„ 20
Constantia Popp Sibiu pt.	
Ziua sa onomastică	„ 25

Ziarele române sunt rugate să reproducă știrea aceasta.

Canonis. Dș. Cornelia Bratu și dl Augustin Șandru, vesteso serbarea religioasă a canoniei lor, ce să va ținea Duminecă, în 2 Iunie n. în biserică gr. or. română din Tilișoa. Viștea-de-jos Tilișoa. Ca

răscumpărare a anunțurilor de fi-
danțare au trimis la „fondul zia-
riștilor” în Orăștie 20 cor.

Logodnă. Dșoara Mărioara Lo-
niția și dl Petru Ciura logodiți.
Mai 1912. Săliște, Tăuți.

— Dl Dr. Ioan Demian, adv.
în Sîmniclăușul-mare (Torontal), și
dșoara Ileana Zomborean din
Vâlcani, logodiți.

— Dșoara Lucia Petrescu și
dl Sabin Savu, sublocotenent, lo-
godiți, Viena, Mai 1912.

— Dl Ioan Popovici, din
Reșița, șeful firmei »Frații Popovici»,
prăvălile de fier și a firmei »C. Szabó
succesori: Frații Popovici», prăvălile
de fier, — s'a logodit cu dșoara
Ileana Adler din Lugoj, fiica dlui
Ioan Adler, — la 19 Maiu 1912.

La Prislop, la mănăstirea ro-
mânsască gr-cat. restaurată prin
stăruința și cu jertfa însemnată a
P. S. Sale Episcopului Dr. Hossu
dela Lugoj, să fac frumoase pere-
grinări (mergeri în cete mai) de cre-
dincioși gr-catolici români. Mai nou
a fost o astfel de peregrinare din
prilegiul venirii P. S. S. Episcopul
Hossu la Prislop pe sărbătoarea
Inălțării Domnului. Credincioșii din
mulțime de sate au alergat în cete
mari, cu preoți, cu prapori, duși spre
mănăstire nu numai de credința lor
și pentru a să ruga Maicii Dom-
nului în acest sfîn locaș, ci și
pentru a-și lua rămas bun dela Epis-
copul binefăcător care li-a înviat
această mănăstire și care acum să
desparte de dieceza asta, chemat
fiind a conduce și reface dieceza
mai mare a Gherlei. A fost o fru-
moasă și măreață manifestare a
poporului din părțile Hațegului, în
jurul iubitelui Archiereu.

Un strein, iubitor de Români
era cavalerul Alexandru de Mont-
bach din Iclodul-mare, pe care
înse moartea nealegătoare l'a răpit
dintre cei vii în 23 Mai n. Răposa-
tul — precum ni-se scrie — era
unul dintre acei puțini oameni streini
de neamul nostru, care tetuși lu-
beau acest popor și li doreau vii-
tor mai vrednic de el Spriginea
toate mișcările culturale românești;
mai nou spriginea pe Români în
susținerea școlii lor confesionale și
voia să le zidească și o biserică
după gustul seu. — Români din
Iclod deplîng din toată inima per-
derea acestui om bun.

„Patrioți” de lume nouă. Dră-
guți de tot sunt Jidani! Aștia. Fo-
loșesc prostia ungurească ca pe cea
mai bună scară pe care ei să se
sue cătră ceriul — ghișeturilor lor...
Că Ungurii n'au mintea toată. Dacă
le spui povestea că tu ești doar mai
ungur ca ei, apoi te iau în brațe
și-ți fac loc la masa încărcată... De
aceia toți Jidani mai speculanți,
să întrec în a să arăta patrioți, —
de fapt ei tot Jidani get-beget
rămân, și dacă mine ar fi aici
mai mare în țară Neamțul ori Mus-
calul, s'ar da de Nemți ori Muscali.
Vreți câteva pilde? Vă arătăm

de gustare: Deputatul Orăștiei să
numește *Farkas Pál*, și pe tatăl-seu
li chiamă *Wolfer*, în Pestal în O-
răștie avem un avocat *Rado*, și pe
tatăl-seu li chiamă *Reiss*. În Deva
s'a așezat un avocat nou *Hollós*
Vilmeș și pe tatăl-seu li chiamă
Hirsch Adolff

Și Ungurii nebuni li cred pe a-
ceștia că-s acum! Unguri Ași
Vorbă să fie! Uită-te la ei în »ziua-
lungă» cum să întind de foame, răb-
dînd după prescrierile religiei lui
Moisi...

Bani noi de 2 coroane, în lo-
cul talerilor vechi de 1 florin, s'au
pus în curgere prin țară. Sunt mai
mici ca talerii cei de un zlot, mai
aproșiți de coroană. Pe multe lo-
curi lumea neîncrăzătoare nu i-a
primit, spunînd că or fi ceva bani
răi. În Szabadka cînd s'au ivit în-
ții mulți taleri de aceștia noi, dați
afară dela fillala Băncii Austro-un-
gare, lumea, cofărițele și vinzătorii
din piață, nu vrea să-i primească.
A trebuit să se bată doba în piață
că banii aceștia noi sunt buni, și
numai așa au început a fi primiți
în pungile oamenilor, alături de ba-
nii vechi, bine cunoscuți acelor punți.

Petreceri.

— Producțiune muzicală impre-
unată cu dans, arangează cu con-
cursul »Reuniunii române de cîn-
tări din Hațeg» Duminică în 2
Junie n. în ospătărie lui Weisskopf
Simen din Bretea-română (Oláh-Bret-
tye). Venitul curat e destinat pen-
tru repararea bisericii gr-or, din
loc. — Tipărită la Mester Iános
în Hațeg! La petrecere înse sînt
poftiți Români și la contribuiri
pentru sfînta cauză...

Pentru frații din Vaidei.

Aflăm că unii răuvoitori ai școa-
lei noastre confesionale, tilcuesc da-
rea de samă din Nr. 21 al »Liber-
tății» despre congregația dela Deva,
așa, că dacă dl protopop V. Domșa
a cerut să se dea drept comunelor
noastre a-și putea ținea iară șco-
lile lor vechi, — și asta înseamnă că
ne vom întoarce peste tot la stă-
rile vechi cu școlile, — așadar n'ar
mai fi de lipsă că Vaideiul să-și
zidească școala nouă, că vin iar
vremurile vechi îngăditoare.

Nu mai oameni răi vă pot da a-
cest sfat. Dl protopop Domșa a ce-
rnt să ni-să dea voe a putea ținea
macar școlile vechi în cele 180 de
comune din comitat, în care asi nu
mai este nici un fel de școală, nici
veche nici nouă, nici bună nici mai
slăbuță! Dar asta nu însemnă că în
comunele unde sunt școli și li-să
cer îmbunătățiri, prefaceri, înălțări,
— să se întreprindă înorările, că n'ar
mai fi lipsă de ele. Ba e de tot de
lipsă, că de nu, vine același ins-
pector sălbatec care a închis 180
de școli, și va închide și pe a dvoas-
tră, și ar fi păcat și rușine pe o
comună fruntașă ca Vaideiul, a că-
dea școala ei!

Nu, fraților, oi urmați munca de
mîntuire a școlii voastre, ca să fiți
de landă printre toți!

Petopuri nouă.

Iarăși plîns și jale în multe
părți a poporului nostru, că iar a
dat potopul ploilor aducîndu-i pa-
gube de zeci și sute de mii!

Comitatul Caraș-Severin mai a-
les a ajuns iarăși cuibul nenorociri-
lor. Ploaia, care multe zile a căzut
cu nemiluita, a pustiit pe întinde-
rea întregului comitat o mulțime
de comune și a nimicit sămănatu-
turile, lășind fără adăpost și fără
pâne pe sărmanii nenorociți. Ase-
menea s'a întimplat în comit. Timiș,
Arad, ba și Sălăgiul din nordul
Ardealului.

Iată cîteva amănunte:

Pe străzile Reșiței (Caraș-Se-
verin) apa a ajuns înălțime de a-
proape doi metri. Peste 300 de
case au suferit stricăciuni și 40—50
dintre ele *duse de apă!* Lemnele
aduse de valuri au închis scurge-
rea apei lingă podul dela Reșița,
așa că acesta a trebuit să fie arun-
cat cu dinamită! Sînt temeri, că
dacă zăgazul (umplătura) de apă-
rare dela Reșița, care amenințat,
să va rupe, întreg ținutul va fi
pustiit! Diguri și poduri de ale oșii
ferate au fost duse de apă!

În aceeaș primejdie să află co-
munele Dognecea, Vășcău, Lugojel
și Văliug.

— În *Ceșua* aproape toate
casele au fost prăbușite de apele
Timișului Numai biserica, școala
și casa comună mai stau! Locui-
torii s'au tras plini de lacrimi și
de desnădejde prin comunele ve-
cine! Pagube de sute de mii!

Sămănaturile sunt nimicite; 200
pioneri din Timișoara lucrează pen-
tru ajutorarea celor năpăstuiți. Pa-
gubele se urcă la cîteva milioane.

— Lugojul a fost răvărsat
de rîul Timis, care a surpat o mul-
țime de case. Podul de fer con-
struit de curînd, a fost dus de apă!
Fabrica de cărămizi »Muschong»
zace în ruine. Mulți locuitori, cari
au fost prinși și strîmtoși de apă
în case, nici până acum n'au pu-
tut fi mîntuiți. Un sergent de hon-
vezi a fost omorît de ruinele casei,
care s'a surpat peste el. Numărul
jertfelor este până acum de 8; un
om a pierit fără să i-se știe de urmă.
Fostul marinar Iosif Neger a scăpat
dela moarte 17 persoane. Locote-
nental Chiticean a mîntuit cuaju-
torul unei luntrițe mai multe fa-
milii. În decursul mîntuirii luntrea
s'a răsturnat și ofițerul a căzut în
apă, de unde a fost scos pe jumă-
tate mort și dus la spital.

— Din Timișoara se vestește
că comuna Bocșa se află sub
apa rîului Bega, care asemenea s'a
răvărsat. Sămănaturile sunt nimi-
cite pe o mare întindere.

În comuna Gătaia valurile au
răpit o femeie bătrînă și un copil
și 90 case s'au ruinat!

— În Gherla Someșul a înecat
mai multe străzi. Localitățile din

marginea Someșului asemenea au
fost cuprinse de apă, iar sămăni-
turile nimicite. Circulația pe o mare
întindere e întreruptă.

— Tot astfel Murășul s'a re-
vărsat prin mai multe locuri. Co-
munele de pe țărmul lui Idicele
Fălfalău, partea mai joasă a Be-
ghinului, Iernutul, Abafai,
Petelea și Ghernesigul sunt
sub apă.

Trei oameni și un copil de țit
și-au găsit pîn'acum moartea în
valurile Murășului: o mulțime de
case au fost surpate.

— Din Tirgul Murășului
se vestește că acolo au fost cu-
prinse de apă 110 case. Tot sub
apă stau comunele Podeni, Re-
meteș și Sîntana. Foarte multe
vite au fost duse de apă.

— Din Arad vine vestea, că în
urma unei uriașe ruperi de nori
rîulețul ce trece prin Maria-Radna
a înecat întregă comuna. Pe o
mulțime de pelegrii din toate păr-
țile țării, cari cu ocazia Rusaliilor
se adunaseră la mănăstirea de
acolo, i-a cuprins potopul în vreme
ce dormiau sub cerul liber, așa că
au fost nevoiți să petreacă toată
noaptea în apă. O femeie venită din
comitatul Heves a fost răpită de
apă și numai moartă a putut fi
scosă din valurile furioase.

6 săptămîni

dăm foile noastre de cinste,

tuturor acelor, cari intră în
abonați noi pe jumătatea a doua
a anului de față!

Anume: Cei cari n'au foile
noastre și ne trimit plata pe
jumătatea a doua a anului,
le capătă de acum începînd, deși
până la 1 Iulie v. mai sunt 6
săptămîni. În acest timp le
merg foile în cinste și plata
li să socoate pe jumătatea a
doua a anului.

Prețul: »Libertatea» cu
»Foia Interesantă» și cu
foaia de glume »Bobârnaci»
— 3 cor., fără foaia de glume:
2 cor. 50 fil.

Rugăm vestiți asta la toți
cetitorii de foi din comună!

POȘTA REDACȚIEI.

Bas. Gavrilă în Mentora (Sud-
America). Foaia dtaie o plătit'o fra-
tele dtaie pe anul trecut și pe cel
de față.

Ilie C. în Ves. E scris în lun-
tea foii olt costă foile pentru A-
merica: 15 cor. pe an. De acum
pîn' la sfîrșitul anului 8 cor. Alta
trimite-ne și e plata în rîndială
pîn' la Anul nou.

Abon. 3733. Vecinul din jos de
dta trebuie să lase curs liber apei
ce vine din sus. Ca dta să slobozi
apa peste locul lui în jos, — nu te
poate opri nici o »comisiune
naală». Dar mai bine e să întreb
un avocat, că poate sînt la mij-
lec și alte înprejurări pe cari nouă
nu ni le-ai scris.

Podoaba unei case

este: biblioteca, scriinul cu cărți, care arată că în acea casă să află un suflet iubitor de lumină, de știință, de cartel

Și cu bani puțini

poți avea o bibliotecă aleasă în casă! Că să află azi și lucrările cele mai alese, tipărite în cărțile ieftine, de 20—30 fileri, 1 coroană, ca și omul mai sărac, tinerul or, să își poată cumpăra lucrăvilită cutare.

„**Librăria Națională**” S. Bornemisa dela Orăștie, vine într'ajutor celor ce doresc a-și arangea (rindul), bibliotecă. Are planuri gata de biblioteci ieftine

de 12 cor. 25 cor. 50 cor. și mai sus. Pentru 12 cor. îți trimite vre-o 30—60 cărțile literare și de știință, tare felurite și bine alese, înclt sunt un bun fundament de bibliotecă (adunare de cărți) pentru familie, pe care cu timpul le întregiești după plăcere.

Cei ce voieți a avea bibliotecă bine aleasă, scrieți la „**Librăria Națională**” S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros), să vă trimită plan de cărți și prețul lor!

Cei ce aveți

bibliotecă, dar ați dori s'o întregiți, și nu cunoașteți cărțile mai nouă, cele mai alese, — scrieți librăriei că ee fel de cărți aveți până acum, și ea vă arată care cărți s'ar potrive mai bine, ca întregire în biblioteka d-voastră.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobat de Pvreaven. Consistoriu archidiecezan sub Nr. 4252—912 școl., prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru a să da în întreprindere zidirea unei sale de învățămînt la școala confesională gr.-or. rom. din Rapoltul-mare, tractul Geogagiu, comit. Hunedorii.

Licitațiunea să va ținea Duminecă, în 20 Maiu (2 Iunie) a. c., la 3 ore p. m. (după examen), în edificiul școlaei. Prețul de strigare este 6527.75 cor., după care sumă licitanții au să depună vadiu de 10%, în bani gata sau în hirtii de valoare acceptabile.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a da întreprinderea aceluia dintre minusoferenți, în care va avea mai multă încredere.

Planul și preliminarul de spese, cum și condițiunile de licitare să pot vedea la școala confesională din loc.

Să observă, că participanților la licitare nu li-se rebonifică nici un fel de spese pentru ieșire la fața locului.

Rapoltul-mare, la 3/16 Maiu 1912

Pentru comitetul parochial:

Anton Roman, președinte. *Ioan Giurgiu*, notar.

Nr. 326/912.

Vidi: *Ioan Popovici* protopop.

(586) 2—2

Să caută o

bonnă

pe lângă 3 copii mai mari. Salar bun. Adresa la administrațiunea foi.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea veneratul Consistor Archidiecezan sub Nr. 2839 Epit. dela 17 Martie 1912 se publică licitațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere edificarea bisericii gr.-or. din Mada, propopiatul Geogagului.

Licitațiunea se va ținea la 1/14 Iunie a. c. în școala gr.-or. din Mada la 10 ore a. m.

Prețul de strigare este de 14.000 coroane.

Biserica mai dă apoi și următorul material, care nu e cuprins în prețul strigării.

Anume:

1. Piatra brută.
2. Cărămida.
3. Năsipul fin.
4. Varul stins.
5. Cărașitura.

Licitanții sunt datorii a depune 10% vadiu în bani gata sau în hirtii de valoare. Comitetul parochial însă poate admite și licitanți pentru cari în lipsa de vadiu — girează persoane cunoscute, cu avere și demne de toată încrederea.

Comitetul își rezervă dreptul, de a da în întreprindere zidirea bisericii aceluia dintre minusoferenți, în care va avea mai multă încredere.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parochial din Mada.

Reflectanții nu vor avea dreptul de a pretinde nici un fel de spese ori diurne pentru cîștigarea informațiunilor dela fața locului, precum nici pentru participarea la licitațiune.

Mada, 12 Maiu 1912 v.

Ioșif Bogdan, paroh-președ. *Irimie Adămescu*, epitrop I.

Nr. 377/912.

vidi: *Ioan Popovici*, protopop. (589) 1—2

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi șele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestria asta, — recomandăm proprietarilor de trăsuri din loc și jar. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de reparaturi de hamuri, șaua, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: *Ioan Comă*, măestru curelar în Orăștie, în plață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăroiu.

(5) 3—

Cărțile

potrivite de premii școlare

și recuzitele de lipsă școlarelor la scris și la desemn, — să află la

„**LIBRĂRIA NAȚIONALĂ**” S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros).

Să află de vnzare

din mână liberă în Orăștioara-de-jos 30 jugăre arător, casă grajd, șopru mare, grădină cu pomel cam 2 jug. 1 jugăr grădină și loc de vie 14 jug. fnați (în Orăștioara-de-sus) 1 parte din pădurea comună. Informațiuni dă administrația „**Libertatea**”. (590) 1—1

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahăm Manó

(572) 4— Orăștie (Szászváros).

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mână întie, — îmi face cu puțință a pune în vnzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 4—50 **HANS STEPHANI** hotelier, Orăștie (Szászváros).

Atențiune!

La Domeniul românesc din Boblna, a cărni proprietar e *Dr. Aurel Vlad*, să află de vnzare mai mulți **vieși albi,**

soiu englezesc (Sorksy) tineri, foarte frumoși, bine desvoltați și buni pentru prășilă.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: (580) 2—3

„**Administrația Domeniului din Boblna**”

Bábolna u. p. Szászváros.

Papier à Cigarettes

ABADIE

PENTRU ZIDIRI:

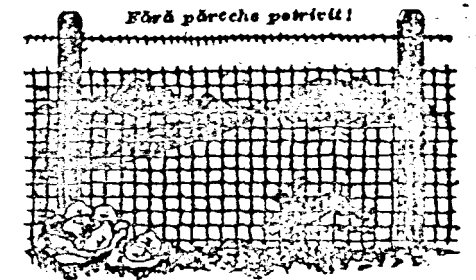
Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; impletituri de sîrmă: hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (540) tînicșea neagră și țîncuită. 8—20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Garduri, tare ieftine!

Producele Indigenă!

(519) Ușor de manual! 9—20

Numărato scrisor de mulțumită adereșc că

Țesetura de drot „HUNGARIA”

e nelintrecută, distinsă!

Să face din drot răsuoit. Prețu pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de suni de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Üllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos. — Catalog ilustrat, gratis și franco!

Greșală colosală

comite acela care nu a procurat, și la suferințele sale de reumă și podagră, la impunsături și junghieri prin spate și prin oase, folosește în loc de (556) 4—10

Reparatorul Kriegner

ceva imitații. Recomandăm grabnic celor ce sufer de reumă sau alte morburi provenite din curent, să folosească imediat

Reparator-ul lui Kriegner, care să prepară numai în

Apoteca KRIEGNER, Budapesta, Kálvin-tér,

și de aci e a să cere. 1 sticlă mică 1 cor.; sticlă mare 2 cor. Prin postă 5 sticle mici să trimis franco pentru 5 cor., ori 3 mari pentru 6 cor.

E leac mai bun ca toate spiriturile sărate. După o singură frecare alină și stînge durerea.

Sfat și ajutor!

Celor ce sufer de ardere de stomac, pedeci de mistare, infundare, și de deșale legate de acestea, le dăno leacure

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY înainte

Picăturile „**Mariazol**”.

Să află la apotecc. 6 sticlă 1.50, cor., încă 30 fil. 6 sticle cor. 5.00; 3 sticle mari cor. 5.50. Banii trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca G. Brády la „**Regele Ungar**”.

Wien

L. Fleischmarkt 2., Depot. 5.

Fii atenți la marea de acutire care reprezintă pe sifa Maria deli Mariazol, pe pachetarea roșie și subscrierea cu pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă. (563) 7—20.

VÎNZARE DE PRĂVĂLIE. Din cauza încordărei prea mari, a boalei reumatice și a stății să vinde din mână liberă prăvălia bine asortată de coloniale și mărfuri felurite cu drept de trafic, etc. „La crucea de aur” situată în piața principală și existentă de 15 ani în opidul Verșeț (Bănat) cu 30.000 localități și cu cel mai compact jur românesc, care la două piețe de peste săptămână își țirguese cele trebuincioase la susnumita firmă.

Devărul (învirtirea) anuală cu tutungerie (trafica) face 10.000 cor., iar cu prăvălia 30.000 cor. Până nu ajunge acest vad pe mâni străine, e recomandabil ca să ajungă un român stăpin pe acest loc mai ales fiind vadul demult făcut.

Capitalul necesar este suficient 6000 cor. — Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la

SIMEON SCHIOPU,
comerciant în VERȘECZ.

VINURI
vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEĂ**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lingă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl.,
Rizling 70 fl.,

Roșu 92 fileri.
Siller 62 fill.
Carbenet 100 fileri.

Vin u din 1911: 54—56 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1'60
Rachie de comină, specialit. „2—
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să expedează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă.
Kase împrumutea pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii.
(473) Világos, (Arad m.) 14—25

Legături de vătămătură

cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.

Legători de pnteco pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalei atrnător.

(295) 28—52
Gummi ciorap pentru vire umfate.

Picioare și mini măestrite pe sama celor amputați (tăiași).

Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.

Corsete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cei crescuți strîmb precum și ori-ce articli de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică:

I. Keleti, fabrică e. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.
Budapesta, IV. Koronaherez. u. 17. vidi — Trimite catalog cu 3000 figuri, gratis! — Fondată în 1878. Telefon 13—76.

Anunț.

Să caută un comerciant român, care ar cumpăra din mână liberă o prăvălie situată la loc foarte cercetat într'un oraș din Bănat, cu ținut mare românesc.

Informațiuni dă adiministrația »Libertatea«. (578) 3—3

VAR

În fabrica de var din Orlat să arde și să trimită zilnic, în mare și în mic, renumitul

VAR de ORLAT liber de piatră și de zgură! Preț moderat! Serviciu prompt și real!

I. BANCIU,

ORLAT (Szeben m.)

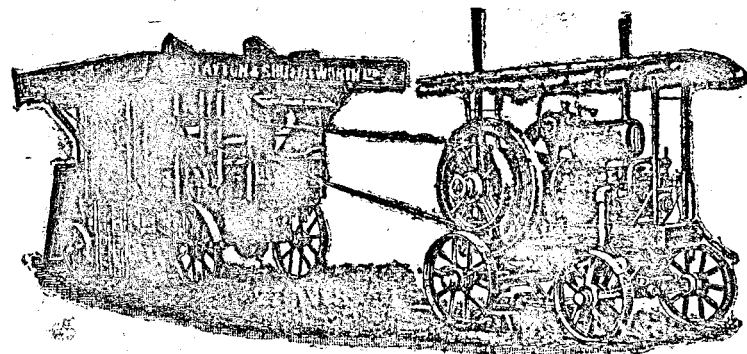
6—10.

Cele mai bune călcîie de gumii sunt călcîiele:

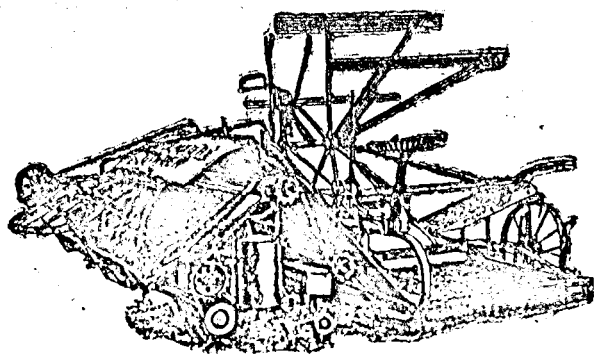

Mașinile vestitelor firme:

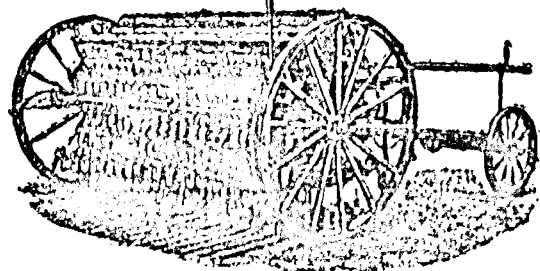
Glayton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

1. Mașină de imblătit, cu motor.

2. Mașină de secerat și de legat znopi.

3. Mașină de sămănat.

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickel**, în **ALBA-IULIA** (Gyulafehérvár) și **SIBIU**.
Cereți catalog și oferte de prețuri!

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188. Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare”
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **PARTENIU COSMA**, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:
„Banca generală de asigurare”, Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.